אמרי שמואל

תזריע

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בנן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמואל שמעון טולידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד **"בית מאיר"**
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו **מאיר אבוחצירא** זיע"א
אשדוד תשפ"ב

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו **מאיר אבוחצירא** זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל:058-4150707

לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בווצאפ: 058-4150707

ואלה יעמדו
על הברכה

חוברת זו מוקדשת

לברכתו ולהצלחתו של

אליהו בן מכלוף אבוג'דיד הי"ו

PATRIK ABOUJEDID

שהקב"ה ימלא כל משאלות

ליבו לטובה ולברכה ויזכה לבריאות ופרנסה טובה

שפע ברכה מזל והצלחה בכל מעשיו ידיו, אמן.

מוקדש לעלוי נישמת

שרה מרלן אבוג'דיד

בת רחל ושלום ז"ל

SARAH MARLENE ABOUJEDID

BAT SHALOM

ולעלוי נישמת

מכלוף אבוג'דיד

בן אליהו ובייה ז"ל

MAKHlOUF ABOUJEDID

BEN ELIYAOU

ולעלוי נישמת

חיה לאה אבוג'דיד

בת מכלוף ואיבון פורטונה ז"ל

HAYA L'EA ABOUJEDID BAT MAKHLOUF

ולעלוי נישמת

המלומד בניסים מרן

רבינו יעקב אבוחצירא זיע"א

ת.נ.צ.ב.ה.

מצוות ברית המילה

בתחילת הפרשה התורה מצווה על אחת המצוות החשובות ביותר ביהדות, וזו מצוות ברית המילה שנאמר (ויקרא יב, ג) "וביום השמיני ימול בשר עורלתו".

מובא בגמרא (נדרים לא ע"ב) - אמר הקב"ה אין העולם מתקיים אלא בזכות מצוות ברית המילה שנאמר (ירמיהו לג, כה) "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי" אם לא תשמרו את מצוות ברית המילה חוקות שמים וארץ לא שמתי.

אנו רואים בתורה שהראשון בעולם שנצטווה על מצוות ברית המילה היה אברהם אבינו, כמו שנאמר (יז, י-יא) "זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך, המול לכם כל זכר: ונמלתם את בשר ערלתכם, והיה לאות ברית ביני וביניכם", והקב"ה אמר לאברהם אבינו שהחותמת בבשרו של האדם היהודי תהיה ברית המילה, והיא סימן ההיכר שהוא בן של בורא העולם.

קיימת בעם ישראל לנצח נצחים

ואנו רואים בתורה שאברהם אבינו היה בגיל תשעים ותשע בשעה שהקב"ה ציווה אותו על מצוות ברית המילה, ואע"פ שהיה זקן בכל זאת קיים את המצווה במסירות נפש גדולה, ואמרו חז"ל (שבת דף קל ע"א) כל מצוה שאברהם אבינו קיים אותה בשמחה ומסר את נפשו עליה, תהיה קיימת בעם ישראל לנצח נצחים, כי אברהם אבינו הוא השורש של כל עם ישראל, וכל מעשה של אברהם אבינו משפיע לדורות עולם על כל צאצאיו, לכן אפילו היהודי הרחוק ביותר מהיהדות הוא לא יוותר על מצוות ברית מילה, ואברהם אבינו הטביע את המצווה הזו בנפש של כל יהודי, שהיא החותמת של הקב"ה בבשרנו.

וכן אמרו חז"ל (בראשית רבה פרשה מח ס"ק ח) שאברהם אבינו יושב על פתחו של גיהינום, וכל יהודי שעשה ברית מילה הוא מוציא אותו מהגיהינום.

מסירות נפש משפיעה לכל הדורות

ומסופר על רבי חיים ברלין כשהיה רב העיר מוסקבה, שהיה יהודי אחד בעירו שהייתה לו חנות ליד הכנסייה של הגויים, ובה הוא היה מוכר את כל הפסלים והסמלים של הנצרות, כשנולד לו בן הוא בא לרב וביקש ממנו שיבוא לעשות לבנו ברית מילה, שאל אותו הרב - הרי אין לך שום קשר ליהדות, ואינך שומר שבת ולא מניח תפילין ולא צם ביום הכיפורים, ובנוסף לכל זאת אתה גם מוכר סמלים של ע"ז, א"כ מדוע אתה רוצה לעשות ברית מילה לבנך? אמר לו אותו יהודי רחוק - כבוד הרב, גם אני לא יודע למה, אבל יש לי דחף פנימי ללא הסבר לעשות ברית מילה לבן שלי, א"ל הרב - הדחף הזה הוא מאברהם אבינו שמסר את נפשו על מצוות המילה, ומסירות הנפש של אברהם אבינו נמצאת בכל יהודי לנצח נצחים.

גזירות הגויים

ולאורך כל הדורות הגויים רצו שלא יהיה הבדל בן יהודי לגוי, ושעם ישראל יהיו שווים לכל הגויים, ולכן תמיד גזרו על עם ישראל שלא ימולו את בניהם, וכבר בזמן הרומאים לפני אלפיים שנה גזרו הרומאים שלא יעשו ברית מילה, וכמו שמספרת הגמרא במסכת מעילה (דף יז ע"ב) "פעם אחת גזרה המלכות גזרה שלא ישמרו את השבת ושלא ימולו את בניהם... הלך רבי ראובן בן איסטרובלי וסיפר קומי [תספורת של גויים] והלך וישב עמהם, אמר להם - מי שיש לו אויב יעני או יעשיר? אמרו לו - יעני, אמר להם - אם כן לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו, אמרו - טבית אמר ליבטל [טוב אמרת, ובאמת צריך לבטל גזירה זו] ובטלוה, חזר ואמר להם - מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא? אמרו לו - יכחיש, אמר להם - אם כן ימולו בניהם לשמונה ימים ויכחישו, אמרו - טבית אמר ובטלוה... הכירו בו שהוא יהודי החזירום".

אבל בכל מקום היהודים מסרו את נפשם על המצווה הזו שהמצווה הזו

היא החותמת של הקב"ה בבשרו של כל יהודי.

אנטונינוס מציל את רבי

המדרש מספר שהגויים גזרו על היהודים שלא יעשו ברית מילה, ונולד לרבן שמעון בן גמליאל נולד בן ועשה לו ברית מילה וקרא שמו יהודה, והוא רבי הקדוש רבי יהודה הנשיא שחיבר את המשניות, והמושל של העיר שמע שהרב של היהודים עשה ברית מילה לבן שלו, מיד שלח אותו לקיסר והגיע רבי שמעון ואשתו לבית של הקיסר עם התינוק, בינתיים אמו של רבי הקדוש פגשה את אשתו של הקיסר, והקיסרית שאלה אותה - למה באתם? א"ל - הקיסר ציווה שלא נעשה ברית מילה והתורה מצווה אותנו לעשות, ועשינו ברית מילה לבן שלנו, אמרה אשתו של הקיסר - גם אני ילדתי בן לפני שמונה ימים, תביאי לי את בנך ותיקחי את בני, וכשהקיסר ישאל אם עשית ברית מילה לבן שלך, תגידי לו תבדוק, וכך עשתה וראה הקיסר שהילד אינו מהול, מיד שלח שיתלו את המושל על העץ.

ואותו תינוק של הקיסר קראו לו אנטונינוס, וכשהיה בידיה של אשתו של רבן שמעון בן גמליאל היא הניקה אותו ואותו חלב טהור נכנס בגופו, וכשגדל אנטונינוס נעשה מלך רומא והלך והתגייר בצנעה, ועשה מנהרה מביתו לביתו של רבי הקדוש, והיה יושב כל היום ולומד אתו תורה, וכשהיה רבי הקדוש רוצה לעלות למיטה היה אנטונינוס משתחווה ואומר לו - רבי, תעלה על הגב שלי כדי שתוכל לעלות למיטה, א"ל - אבל אתה מלך גדול? א"ל - הלוואי שאני אהיה השטיח שלך לעולם הבא.

וכן מביא התו"ס את דברי המדרש (ע"ז דף י ע"ב ד"ה אמר ליה בשם בראשית רבתי עמ' פו) "אמרינן במדרש חלב מטמא חלב מטהר, כשנולד רבי גזרו שלא למול ואביו ואמו מלוהו, שלח קיסר והביאו לרבי ואמו לפניו והחליפתו אמו באנטונינוס והניקתו עד שהבאתו לפני קיסר, ומצאוהו ערל ופטרום לשלום, ואמר אותו הגמון אני ראיתי שמלו את זה אלא הקב"ה עושה להם נסים בכל עת ובטלו הגזרה".

וכן בזמן היוונים גזרו על היהודים שלא יעשו ברית מילה, וכן בהרבה מאוד מקומות הגויים גזרו על היהודים שלא יקיימו מצוות ברית מילה.

גבורת אימא יהודייה

מסופר מעשה נורא שאירע בשואה, על אימא יהודייה שלפני שהכניסו אותה עם בנה התינוק לתאי הגזים, היא ביקשה מהחייל הנאצי סכין, והחייל שחשב שרוצה להרוג את בנה נתן לה סכין ברצון, והיא לקחה את הסכין ומיד מלה את בנה התינוק, ואמרה - ריבונו של עולם, אני עומדת למות עכשיו עם בני התינוק, אבל רצוני לפחות שהקורבן יעלה אליך שלם.

הסעודה החשובה ביותר

הסעודה שיש לה את המצווה והמעלה הגדולה ביותר זו סעודת ברית מילה, כתוב בתורה (בראשית כא, ח) "ויעש אברהם משתה גדול ביום היגמל את יצחק", והמילה היגמל מורכבת מהאותיות הא גימל, ה בגימטרייה 5 וג' בגימטרייה 3 ויחד יוצא 8 שביום השמיני עשה אברהם משתה גדול, ובפעולה שעשה אברהם אבינו הוא הטביע לדורי דורות שכל תינוק שמלים אותו ביום השמיני מעוררים את כל הכוונות ואת הברית שהקב"ה כרת עם אברהם אבינו.

כתוב במדרש (תנחומא אמור ו) אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִשְׁפַּט אָדָם וּמִשְׁפַּט בְּהֵמָה שָׁוִין, מִשְׁפַּט אָדָם (ויקרא יב, ג): וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. מִשְׁפַּט בְּהֵמָה, (ויקרא כב, כז): וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה וגו'.

מכניעה את השר של הטומאה

השר של הטומאה ניקרא סמא"ל כי הוא ר"ת סעודת מילה אין לעשות, כי הדבר שמדכא ביותר ומכניע את הטומאה ומסלק את השטן, זו סעודה של ברית המילה כי ברית המילה היא יסוד הברכה, ודווקא ביום השמיני כדי שיעבור על התינוק שבת ובזכות השבת תהיה לתינוק ברכה בברית. כתוב בפרקי דר"א (פרק כט) שבכל

ברית מילה נמצא אליהו הנביא, בגלל שדיבר לשון הרע על עם ישראל ואמר עזבו בניך את בריתך, א"ל הקב"ה חייך אתה תהיה בכל ברית מילה, א"ל רבש"ע אני קנאי ואם אני אראה יהודי שעושה עבירות במזיד אני אפגע בו, א"ל הקב"ה כל מי שיבוא לברית אני מוחל לו את כל עוונותיו.

ללכת להתברך אצלו

מסופר שבזמן רבנו הקדוש הבעל שם טוב, היה יהודי פשוט שהיה הבעל שם טוב שולח יהודים אצלו לקבל ממנו ברכה, וכל מה שהיה מברך היה מתקיים, וכששאלו את הבעל שם טוב מה כוחו של יהודי זה, אמר להם הבעש"ט שנולד ליהודי זה בן ולא היה לו כסף לעשות סעודת מצוה לכבוד הברית, והלך ומכר כל מה שהיה לו בבית ונשאר בחוסר כל ונעשה רעש גדול בשמים, ומאותו זמן כל מה שמברך מתקבל בשמים, שיהודי מוסר נפש על מצוה הדבר מרעיש את כל העולמות בשמים.

בזכותה יצאו ממצרים

המדרש (שמו"ר יט, ה) אומר שמתי שהגיע זמן הגאולה של בני ישראל מארץ מצרים, אמר הקב"ה למשה רבינו דע לך שהגיע זמן הגאולה אבל אין להם זכויות כלל כמ"ש ואת ערום ועריה שלא הייתה להם שום מצוה, ולכן הקב"ה נתן לבני ישראל שתי מצוות, מצוות קרבן פסח ומצוות ברית המילה, כמ"ש (יחזקאל טז, ו) "ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך ואומר לך בדמייך חיי", ואומר המדרש שהלך משה רבינו ואמר לבני ישראל שיעשו מצוות ברית מילה לא הסכימו בני ישראל, והוריד הקב"ה ריח מיוחד מגן עדן לקרבן פסח, ובני ישראל היו מבקשים לאכול ממנו, ואמר להם משה רבינו מי שערל ולא מל לא יכול לאכול מקרבן הפסח, כמו שכתוב בתורה (שמות יב, מח) "וכל ערל לא יאכל בו", מיד הלכו בני ישראל ומלו את עצמם.

פרשת תזריע

שמירת הלשון והזמרת איסור לשון הרע

בפרשת מצורע התורה מדברת באריכות גדולה על כל הדינים שקשורים לנגע הצרעת.
אומרת לנו התורה "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת, והיה בעור בשרו לנגע צרעת" (יג, ב). והובא אל הכהן

והתורה אומרת שבזמן שבית המקדש היה קיים אדם שבא עליו נגע צרעת, לא היה הולך לרופא אלא היה הולך לכהן בבית המקדש, כמו שכתוב בתורה (ויקרא יג, ט) "והובא אל הכהן".
ולכאורה צריך להבין מדוע המצורע היה הולך אל הכהן, הרי בדרך כלל אדם שהוא חולה הולך לרופא ולא לכהן?

נגע צרעת הוא לא חולי הגוף

אלא אומרים רבותינו ז"ל שהתורה באה ללמד אותנו שנגע צרעת הוא לא חולי הגוף אלא חולי הנשמה, ולכן אמרה התורה שילך דווקא לכהן ולא לרופא, כי הרופא יכול לרפאות רק את חולי הגוף אבל הכהן היה מרפא את חולי הנשמה, ונגע צרעת הוא חולי הנשמה.

לשון הרע

ואמרו רבותינו ז"ל שהסיבה שבא על האדם נגע צרעת, הוא בגלל שדיבר לשון הרע, שמי שהיה מדבר לשון הרע היה מגיע על הבשר שלו נגע צרעת, וכך אומרת הגמרא במסכת ערכין (דף טז ע"א): "על שבעה דברים הנגעים באים", ואחד מהם - "על לשון הרע", ולכן נקרא מצורע, כי מצורע הוא אותיות מוציא שם רע.

אוהב שלום ורודף שלום

ומכיוון שנגע הצרעת בא בעוון לשון הרע, ולכן אמרה תורה שילך דווקא אצל הכהן, מכיוון שעל ידי שדיבר לשון הרע הוא גרם לשנאת חינם, כי היו שני אנשים שהיו אוהבים זה את זה, והלך זה ודיבר לשון הרע והפריד

בניהם, ועשה ביניהם מחלוקת ושנאת חינם, לכן תקנתו לבוא אל אהרן הכהן, כי אהרון היה אוהב שלום ורודף שלום.

הוא הבדיל בן אדם לחברו

ואומרת הגמרא במסכת ערכין (דף טז ע"ב) שלכן אמרה התורה שהמצורע "בדד ישב מחוץ למחנה" (ויקרא יג, מו), מכיוון שהוא הבדיל (זה שדיבר לשון הרע) בין איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה "בדד ישב מחוץ למחנה".

זהירות בכניסה וביציאה

בפרשה שמיני קראנו בתורה על איסור המאכלות האסורות והטמאות, ובפרשה שלנו התורה מצווה אותנו להיזהר מלשון הרע, ולכאורה למה נסמכה פרשת איסור המאכלות האסורות והטמאות לפרשת נגע צרעת? אלא אומר רבי יוסף מסלנט זצ"ל, (הובא בטללי אורות עמ' רנ) בשם בעלי המוסר שבאה התורה ללמדנו שכשם שצריך האדם להיזהר מה הוא מכניס לתוך פיו שלא יכשל ח"ו במאכלות אסורות, כך צריך האדם להיזהר מה הוא מוציא מתוך פיו, שלא ידבר ח"ו לשון הרע ודיבורים האסורים.

כל הצרות הן בגלל לשון הרע ואוכל לא כשר

שלמה המלך אומר בספר משלי (כא, כג) "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו", ושואל רשב"י בזוהר הק' (שמיני מא ע"א) שלכאורה צריך להבין מדוע כתוב כפילות שומר פיו ולשונו, היה מספיק לומר שומר פיו שומר מצרות נפשו, או שומר לשונו שומר מצרות נפשו? אלא אומר רשב"י שיש שני דברים שהם הסיבה לכל הצרות שבאות על האדם, הדבר הראשון אוכל לא כשר והדבר השני לשון הרע, לכן בא שלמה המלך ואומר שומר פיו מאוכל לא כשר ולשונו מלשון הרע, שומר מצרות נפשו.

"מי האיש החפץ חיים"

דוד המלך אומר בתהילים (לד, יג) "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע", כתוב בפסוק "מי האיש החפץ חיים", ופירשו המפרשים (מובא בשמירת הלשון תחילת פ"א) היינו חיים הנצחיים חיי העולם הבא, "אוהב ימים לראות טוב" היינו בעולם הזה, - אם האדם רוצה לזכות לברכה גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, אומר לנו דוד המלך "נצור לשונך מרע".

מדוע לשון הרע חמור כל כך

ורבינו החפץ חיים (בשער הזכירה תחילת פ"א) שואל לכאורה צריך להבין הרי בתורה יש תרי"ג מצוות ועל כולם מזהיר הקב"ה בתורה, כמ"ש (דברים ל, טו) "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וכו'", ואם כן מדוע דווקא על מצוות שמירת הלשון מזהיר דוד המלך בספר תהלים יותר מכל המצוות?

הדיבור של האדם הוא כח הנשמה

אלא מבאר החפץ חיים (בשער הזכירה פ"ג ד"ה עוד יש) שבשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון נאמר (בראשית ב, ז) "וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה, ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה'" ואמרו חז"ל מהו "וייפח באפיו נשמת חיים"? ותירצו שהוא כח הדיבור שבאדם, וכן תירגם אונקלוס על הפסוק "ויהי האדם לנפש חיה" לרוח ממללא, היינו שהחיות שבאדם הוא כח הדיבור, ולכן העוון של לשון הרע חמור יותר מכל העבירות ואם ח"ו מדבר לשון הרע הוא מטמא את נשמתו, וכן שלמה המלך אומר בשיר השירים (ה, ו) "נפשי יצאה בדברו"- שעל ידי הדיבור מתגלה הנפש והנשמה.

לשון הרע כנגד כולם

ואמרו חז"ל שעוון לשון הרע חמור ביותר מכל העבירות שבתורה, ולכן צריך האדם לשמור על לשונו שלא יכשל חס ושלום בדיבורים אסורים. וכן אמרו בירושלמי (פרק א' דפאה)

שכשם ששכר תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות, כך ענשו של לשון הרע שקול כנגד כל העבירות.

בכלל המינים והאפיקורסים

רמב"ם הלכות דעות פרק ז הלכה ג אמרו חכמים שלש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא, עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים ולשון הרע כנגד ב כולם, ועוד אמרו חכמים כל המספר בלשון הרע כאילו כופר בעיקר, שנאמר אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו, ועוד אמרו חכמים שלשה לשון הרע הורגת: ג האומרו, והמקבלו, וזה שאומר עליו, ד והמקבלו יותר מן האומרו.

חמור יותר מאכילת בשר חזיר

רבינו החפץ חיים כותב שהמדבר לשון הרע עוונו חמור יותר מאכילת בשר חזיר, שהאוכל חזיר עובר על חמישה לאוין מן התורה, אבל המדבר לשון הרע יכול לעבור על שבע עשרה לאוין.

מלשה"ד נברא מלאך שיש לו פה

וכותב רבינו החפץ חיים, שכידוע מחטאי האדם נבראים מלאכים שמקטרגים, אבל המלאכים נולדים אילמים, אין להם כח לפצות פה, אבל כשאדם מדבר לשה"ר, נברא מלאך שיש לו פה, כי הוא נברא מדיבור, ואותו מלאך בא ומקטרג, ולא רק על אותו חטא, אלא הוא מקטרג על כל יתר חטאיו של האדם שמקטרגיהם אילמים, כי הרי בעל לשון הרע הוא.

על בגד לבן אפילו לכלוך קטן בולט

רבינו החפץ כותב (שמירת הלשון שער הזכירה פרק ו) שבזמן שבית המקדש היה קיים מי שהיה מדבר לשון הרע מיד היה בא על עור בשרו

פרשת תזריע

נגע של צרעת, וז"ל "ואל יפלא בעיניך על זה, שהרי אנו רואין כמה אנשים מדברים לשון הרע ואין להם שום נגע. מצינו להם תירוץ ממדרש חז"ל, שאמרו על הפסוק שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו, שומר מצרעת נפשו.

וביאור הענין ראיתי מקצתו בספר נחל קדומים. (דברים אחדים דרוש ל"א ד"ה וכבר כתבו משם') דידוע דכל מה שהקב"ה מעניש את האדם הכל הוא לטובתו, כדי שינקה מעונותיו, ולפעמים כדי שיעשה תשובה. ולכן בזמן שהיה מקדש קיים והיה לנו כהן מטהר, אם נכשל אדם בעון לשון הרע היה הקדוש ברוך הוא מביא עליו עונש הנגעים, ואף גם זאת לא הביא עליו תיכף על גופו רק על קורות ביתו, והיה צריך בעצמו לבוא אל הכהן ולומר לו אשר נראה לו בבית כנגע. והיה אומר לו הכהן דברי כבושים, בני, אין הנגעים באים אלא על לשה"ר וכו' וכמו דאיתא בתורת כהנים, כדי שישתדל עי"ז לסור מהחטא. ואם לא שם לבו לזה, היה הקדוש ברוך הוא מענישו עוד יותר בענין זה, וכמו שנתבאר ענין זה ברמב"ם בסוף הלכות טומאת צרעת וז"ל שם, שצרעת הבתים אינו ממנהגו של עולם, אלא אות ופלא היה בישראל כדי להחזירן מלשון הרע, שהמספר לשון הרע משתנות קורות ביתו, אם חזר בו יטהר הבית, אם עמד ברשעו עד שהותץ הבית, משתנות כלי העור שבביתו שהוא יושב ושוכן עליהן, אם חזר בו וכו' ואם עמד ברשעו עד שישרפו, משתנה עורו ונעשה מצורע, ויהיה מובדל ומפורסם לבדו עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא לצנות ולשון הרע וכו' ע"ש.

והיה תועלת גדול מזה העונש, כי בראותו את גודל ענשו ובזיונו שהוא צריך לישב בדד מחוץ למחנה תמיד, ואינו רשאי לבוא אף במחנה ישראל, ומודיע תמיד את צערו לרבים כדי שיבקשו עליו רחמים, כענין שנאמר וטמא טמא יקרא, ממילא היה נכנע מאוד מעונו, ומקבל עליו על להבא להזהר עוד מעון המר הזה, ולפייס למי שדבר עליו. והקב"ה בחסדו שולח לו רפואה לצרעתו, והיה יוצא הכהן אל מחוץ למחנה לראות אם נרפא הנגע, כענין שנאמר בקרא

ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא וגו' ולעשות לו ככל הסדר הכתוב שם בפרשה בענין ההזאה והגלוח, ואח"כ היה מביא עליו את קרבנותיו.

והנה בבואו אח"כ אל ביתו, בראותו את החסד הגדול שעשה לו ה' יתברך שריפא אותו מצרעתו, בודאי עשה כל מה שקיבל עליו בהיותו מחוץ למחנה, ופייס לכל מי שדיבר עליו לשה"ר. והנה ע"י כל זה נטהר לגמרי מזה הנגע, וגם מזה העון, כי על העבר נתכפר לו בעונשו ובזיונו, ועל להבא היה נזהר מעצמו בכל כוחותיו שלא לבוא עוד לזה החטא.

והנה כל זה היה בזמן שהיה המקדש קיים, מה שאין כן עתה בעונותינו הרבים שאין לנו לא מקדש ולא קרבנות, ולא כהן מטהר, אם היה הקדוש ברוך הוא מביא את הנגעים על גופו היה נשאר בטומאתו לעד, ולא היה אפשר לו להנקות מזה, על - כן נשארה טומאת הנגע שבא ע"י חטא זה דבוקה רק בנפשו, ואין בולטת על גופו מבחוץ. וזהו כונת המדרש [הובא בילקוט פ' מצורע בשם ר' ינאי] שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו, מצרעת נפשו, כי הנגע והצרעת דבוקה בנפש.

על - כן האדם המורגל בחטא זה ח"ו, צריך להתאונן תמיד על נפשו, כי אף שמחפה עליו הקדוש ברוך הוא בזה העולם ואינו מראה קלונו לכל, עכ"פ אחר פטירתו שתצא הנפש מהגוף תתגלה זוהמת צרעתו לעיני הכל, וכל עוד שתהא דבוקה חלאת הזוהמא הזו בנפש בודאי לא יבוא מנוגע בהיכל ה' בגן עדן, ויצטרך לישב בדד למעלה חוץ למחנה ישראל, שהוא מקום הקליפות והחצונים, אם לא עשה תשובה כראוי.

וגם בעודו בחיים בעלות הנפש למעלה כל אלין מלין בישין שדברה ביום עולין עמה, וכל הקדושים בדילין הימנה עבור זה, ואין לך בזיון גדול מזה להנפש".

תלמידי רבי עקיבא דיברו לשון הרע

הגמרא במסכת יבמות (דף סב ע"ב) אומרת שבימי ספירת העומר מתו במגיפה עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, ואומרת הגמרא שהסיבה

לכך שמתו במגיפה היא משום שלא נהגו כבוד זה בזה, וכותב רבינו המהרש"א (שם) על דברי הגמרא שהכוונה שלא נהגו כבוד זה בזה היא, שהיו מדברים לשון הרע אחד על חברו ולכן נענשו ומתו במגיפה.

מחליפים מצוות ועבירות

בספר חובת הלבבות (שער הכניעה פ"ז) כותב, שבשעה שיהודי מדבר לשון הרע על יהודי אחר, הקב"ה לוקח את כל המצוות שקיים אותו יהודי עד היום הזה ונותן את אותן המצוות לאותו יהודי שדיבר עליו.

ולכן בשעה שהנשמה עולה לשמים הקב"ה אומר לנשמה בואי תראי כמה מצוות קיימת, והיא אומרת רבש"ע אני? לא היה לי כסף לתת כל כך הרבה צדקה? אומר לה הקב"ה היה יהודי אחד שהיה עשיר גדול שנתן הרבה צדקה אבל הוא דיבר עליך לשון הרע, וכל הזכויות של המצוות שקיים עברו אליך, או שהנשמה עולה לשמים ואז היא רואה שאין לה מצוות, ואומרת הנשמה לקב"ה רבש"ע איפה כל המצוות שקיימתי? שמרתי שבת, והנחתי תפילין, ונתתי צדקה, אומר לה הקב"ה את דיברת לשון הרע וכל המצוות שקיימת עברו לאותו אדם שדיברת עליו.

אתה שלחת לי דורון מזכויותיך

ומביא עוד בחובת הלבבות על אחד מהחסידים שסיפרו עליו דברי גנות, וכשנודע לו הדבר שלח לאותו אחד שדיבר עליו דורון וכתב לו: אתה שלחת לי דורון מזכויותיך, ואני גמלתי לך בדורון זה תמורתן.

וכן כתב באורחות צדיקים (שער הענוה), וכן כתב במגיד מישרים לבית יוסף (פרשת ויקהל), והוסיף שאילו ידעו בני אדם, היו שמחים כאשר הם שומעים שמדברים עליהם לשון הרע, כאילו קיבלו כסף וזהב.

ורמז לדבר הביא בספר דמשק אליעזר (תנינא פרשת אמור), מדברי הפסוק (ויקרא כד, יט) "כי יתן איש מום בעמיתו" - שידבר עליו לשון הרע, "כאשר עשה כן יעשה לו" - היינו שמחליפים מעשיהם ביניהם.

מה טעם נאמרה הומרה זו רק באיסור לשון הרע?

ובטעם הדבר שמי שדיברו עליו, נוטל זכויות המספר ומעביר אליו חובותיו, כתב הגר"ח פרידלנדר בשם הגר"א דסלר (שפתי חיים מידות ח"א עמוד כג, מרפא לשון ח"ד עמוד 59) שזו מידה כנגד מידה, שהמספר לשון הרע חשב להתגדל על חשבון ביזוי והשפלת חברו, וכנגד זה מגדילים את חברו על חשבון המספר ומעבירים אליו זכויות המספר, וכך מתגדל על חשבונו.

בעל לשון הרע

וכתב מרן הגר"ח קניבסקי (הליכות חיים ח"ב עמוד קפט שאלה תח) שדין זה נאמר רק בבעל לשון הרע הרגיל בכך, וכן הביא (בהערה שנב שם בשם ירחון אור ישראל גליון מ עמ' קיב) בשם הגר"י צדקה, ובגדר 'רגיל בכך', הביא בספר לרעך כמוך (ח"ג עמוד 363) בשם הגר"ח קניבסקי, שהוא כשאינו מקפיד על איסור זה.

אם הוזר בתשובה מהזירין לו

מי שחוזר בתשובה ומבקש מחילה ממי שדיבר עליו, כתב החת"ס (דרשות החת"ס לז' אדר דף קע עמ' ב) שמקבל בחזרה כל זכויותיו שעברו לחברו, וכן כתב הגרי"ח סופר (קובץ אור ישראל שם עמ' קז) שכתב כן החקרי לב (מערכי לב עמ' קנד) בשם הבן יהוידע.

בגלל לשון הרע נגזרה גלות מצרים

אמרו חז"ל (עיין בספר שמירת הלשון ח"ב תחילת פרשת וישב) שסיבת ירידת עם ישראל למצרים, וסיבת הדבר שהאריכה התורה מאוד בסיפור ירידת יוסף הצדיק למצרים, הוא מפני לשון הרע שנאמר (בראשית לז, ב) "ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם", ופירש רש"י שבא יוסף הצדיק ואמר ליעקב אביו שהשבטים קוראים לאחיהן בני השפחות עבדים, ובגלל שדיבר לשון הרע הסתובב

העניין שירדנו לגלות מצרים.

ויבא יוסף את דיבתם רעה

ואיתא במדרש רבה (וארא ז, א) שעשר שנים היה ראוי יוסף לישב בבית האסורין על שהוציא דיבה על עשרת אחיו, (וישב עוד שנתיים ימים בגלל שביקש משר המשקים "כי אם זכרתני והזכרתני" בראשית מ, יד) ומכל זה אנו רואין חומר האיסור של חטא הלשון שנגזרו עליו שנים עשר חודש לישב בבית האסורים, כנגד כל אחד מאחיו.

הסיבה שהתעכבו במשך ארבעים שנה במדבר

המדרש (תנחומא שלח אות ח) אומר שבני ישראל היו צריכים מיד להיכנס לארץ ישראל והסיבה שהתעכבו במשך ארבעים שנה במדבר בגלל שדיברו המרגלים לשון הרע על ארץ ישראל, ומה מי שמדבר על עצים ואבנים עונשו כך ק"ו מי שמדבר על בנו של בורא עולם.

בית המקדש נחרב בגלל לשון הרע

ואפילו בית המקדש נחרב בגלל לשון הרע, כמו שהגמרא בגיטין (דף נו ע"א) מספרת על בר קמצא שהלך ודיבר לשון הרע אצל הקיסר ומזה נחרב בית המקדש.

מצוה בכל יום לזכור – זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים בדרך

כתוב בתורה (דברים כד, ט) "זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים", התורה הקדושה מצווה אותנו לזכור בכל יום מה שעשה הקב"ה למרים הנביאה אפילו שהייתה צדקת, אבל מכיון שדיברה לשון הרע על משה רבינו מיד הקב"ה העניש אותה בנגע הצרעת.

הרמב"ם (סוף הלכות טומאת צרעת) כתב וזה לשונו, זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים וגו', התבוננו מה

אירע למרים הנביאה שדברה באחיה, שהייתה גדולה ממנו בשנים וגדלתו על ברכיה, וסיכנה בעצמה להצילו, והיא לא דברה בגנותו, אלא טעתה שהשוותה אותו לשאר הנביאים, והוא לא הקפיד על הדברים הללו, שנאמר (במדבר יב, ג) "והאיש משה עניו מאוד", ואעפ"כ מיד נענשה בצרעת, ק"ו לרשעים וכו', והקב"ה מצווה אותנו בתורה שיש מצוה בכל יום זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים בדרך.

מי רוצה לקנות סם חיים

איתא במדרש רבה (פרשה טז, ב) מעשה ברוכל אחד שהיה מחזר בעיירות שהיו סמוכות לציפורי והיה מכריז ואומר מי רוצה לקנות סם חיים? היו דוחקין עליו הבריות לקנות ממנו, רבי ינאי היה יושב בטרקלינו, אמר רבי ינאי לאותו סוחר בא תעלה לביתי ותמכור לי את אותו סם חיים שאתה מוכר, אמר אותו סוחר לרבי ינאי, אתה והדומים לך אינם זקוקים לזה, הפציר בו רבי ינאי ועלה אותו סוחר לביתו של רבי ינאי, הוציא הסוחר מתוך סלו ספר תהילים והראה לו את הפסוק (תהלים לד, יג-יד) "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב - נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה, ואף שלמה המלך מכריז ואומר (משלי כא, כג) "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו", אמר רבי ינאי כל ימי הייתי קורא מקרא זה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט עד שבא סוחר זה והודיעני.

ולכאורה צריך להבין וכי רבי ינאי שהיה צדיק גדול ובקי בכל התורה כולה לא התבונן אף פעם בפסוק הזה? אלא אומרים רבותינו ז"ל שבתחילה היה סבור רבי ינאי שמה שאמר דוד המלך (תהלים לד, יג-יד) "מי האיש החפץ חיים" דיבר על האדם הצדיק שכל שני חייו בעבודת השם וכל הסתכלותו על החיים הנצחיים בעולם הבא, אבל ליהודי הפשוט שעמל לפרנסתו דוד המלך לא דיבר, אבל כשראה רבי ינאי שבשעה שהכריז אותו סוחר מי רוצה לקנות סם חיים והיו דוחקין וקופצין עליו הבריות, הבין רבי ינאי שדוד המלך שאמר מי האיש החפץ חיים

דיבר על כל יהודי ויהודי ואפילו על היהודי הפשוט.

אפילו היה רגיל לדבר לשון הרע יש לו תקנה

ועוד תירוץ על שאלה זו מה חידש אותו רוכל לרבי ינאי? אומר הכלי יקר (ויקרא יד, ד) שאותו רוכל היה הולך רכיל ומספר לשון הרע, ואחר כך עשה תשובה וקיבל על עצמו לא לדבר יותר לשון הרע, והיה מסתובב בעיירות ואומר מי רוצה לקנות סם חיים כי אני נרפאתי מלשון הרע, והיה מסתובב בעיירות ומנסה להחזיר בתשובה.

ורבי ינאי למד מהדגשו של הרוכל על "סם החיים", שיש תיקון למי שחטא רבות בחטא נורא זה ולכן הוא התפעל בעיקר מהמספר, מהרוכל הלזה.

וזה לשונו: "אבל רוכל זה סבר שיש תקנה אפילו למי שכבר סיפר, וידע זה בניסיון בעצמו כי גם הוא היה רוכל הולך רכיל ורגיל על לשונו לשלח מדנים בין אחים, ואחר כך נתן אל ליבו לשוב בתשובה וביקש דרכי הרפואה שהזכירו חז"ל לתלמיד חכם בתלמוד תורה, ולעם הארץ על ידי שבר רוח, וראה כי התרופות הללו הועילו לו, על כן מילאו ליבו לזכות את הרבים ולהחזיר בתשובה כל אותן העיירות שידע בהם שיש שם בעלי הלשון, עד אשר לא יבואו עליהם ימי הרעה בצרעת ויצטרכו להדר אחר ציפורים עפות כטהרת המצורע העושים מעשה פטיט (כלומר פטפוט).

וזה שאמר שהיה מחזר בעיירות הסמוכות לציפורי, היה מחזיר בתשובה אותן העיירות הקרובות למעשה ציפור העושין מעשה פטיט... והיה מכריז: 'מי רוצה לקנות סם החיים', כי היו כחולים הצריכים סמים לתרופה", יש תקווה יש סם רפואה לחפצים בחיים.

הלשון טובה או רעה?

המדרש (מדרש ויקרא רבה לג א) אומר, אמר ר' שמעון בן גמליאל לטבי עבדו צא וקח לי מאכל טוב מן

השוק, יצא ולקח לו לשון, אמר לו צא וקח לי מאכל רע מן השוק, יצא ולקח לו לשון, אמר לו רשב"ג: מפני מה [עשית כך]? אמר לו: ממנה הטובה וממנה הרעה, כשהיא טובה - אין טובה ממנה, וכשהיא רעה - אין רעה ממנה (מדרש ויקרא רבה)"מוות וחיים ביד הלשון" על ידי דיבור אפשר לייצור קירוב בין אדם לחברו בין איש לאשתו על ידי שאומרים דיבורים טובים, וכן להיפך הדיבור יכול לגרום לריחוק בין אדם לחברו בין איש לאשתו על ידי דיבור קשה.

המדבר לשון הרע סימן שיש לו חיסרון באמונה

החפץ חיים כותב בספר שמירת הלשון - דע לך שהמדבר לשון הרע זהו סימן שיש לו חיסרון באמונה בבורא עולם, כי אדם שיש לו חנות ובא אדם אחר ופתח חנות לידו ומוכר אותה סחורה כמו שיש לו, ואתה מדבר עליו לשון הרע כי אתה מפחד שהוא יקח לך את הפרנסה וזה סימן שיש לך חסרון באמונה בבורא עולם, כי אם היית מאמין באמונה שלימה בבורא עולם שהקב"ה הוא נותן את הפרנסה, הרי גם אם יבוא אדם ויפתח חנות לידך וימכור את אותה סחורה בדיוק כמו שיש לך, אבל אם נגזר עליך מן השמים שתהיה לך פרנסה הקב"ה ידאג שאתה לא תפסיד.

אין שערה נוגעת בהברתה

ואנו רואים שהתורה אומרת שהמצורע כדי להיטהר היה צריך לגלח את כל שערו כמש"כ (יד, ט) "וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת כָּל שְׂעָרוֹ אֶת רֹאשׁוֹ וְאֶת זְקָנוֹ וְאֵת גַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת כָּל שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ, וְכִבֶּס אֶת בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָהֵר", ולכאורה מדוע מצווה המצורע שנרפא מן הצרעת לגלח את כל שערו?

אלא אומר "הבן איש חי" (דרשות, פרשת טהרות בד"ה וגלוח) כי רמז יש בדבר, הנגע בא כידוע על לשון הרע, ומה הביא את האדם לדבר לשון הרע על חברו צרות העין שחושש שבגלל חברו מתמעטת פרנסתו, לפיכך באה התורה ומצוה את המצורע שיגלח

את כל שערו, שכן השערות עומדות בצפיפות זו בצד זו ובכל זאת אין אחת נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימה שכל שערה יש לה את הגומא שלה, וכשם שאין שערה נוגעת בחברתה כך אין אדם נוגע בפרנסה שמוכנה לחברו מן השמים אפילו כמלא נימה, ועל ידי שאדם משנן לעצמו דבר זה שאף אחד בעולם לא יכול למעט את פרנסתו שנקצבה לו מן השמים, וגם אם נראה לו שחברו הזיק לו, ממלא לא יבוא לדבר לשון הרע על חברו.

ארבעה השובים כמת

הגמרא במסכת נדרים (דף סד ע"ב) אומרת "תניא, ארבעה חשובים כמת עני מצורע וסומא ומי שאין לו בנים.

ושואלים רבותינו ז"ל איך אפשר לומר שעני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים חשובים כמת, הרי אפילו הייסורים הקשים ביותר שיש בעולם אינם כמו המוות, כמו שאמר דוד המלך "יסור ייסרני יה ולמוות לא נתנני" (תהלים קיח, ח).

אם כן רואים אנו שאפילו הייסורים הגדולים ביותר הם לא חשובים כמו המוות, ואם כן איך אמרו בגמרא ארבעה חשובים כמת מצורע ועני וסומא ומי שאין לו בנים?

עיקר החיות של האדם הוא כח הנתינה

ואומר הגאון רבי חיים שמולביץ זצ"ל שעיקר החיות של האדם הוא כח הנתינה, ואדם שאין בו את כח הנתינה חסר בחיות שלו, מה הצד השווה בכל הארבעה האלו העני לא יכול לתת כי הוא עני, סומא גם לא נותן כי לא רואה מה חסר שלני, מי שאין לו ילדים כל העמל של האדם בעולם הזה זה בשביל שיוכל לתת לילדיו, וברגע שאין לו ילדים אין לו למה לעבוד קשה, ולמי לתת, וכן מצורע הוא יושב בדד מחוץ למחנה, וכיון שהוא לבד הוא לא יכול לעזור ולתת.

שתי ציפורים עץ ארז ושני תולעת ואזוב

ואנו רואים בתורה שהמצורע הבא להיטהר היה צריך להביא שתי ציפורים עץ ארז ואזוב ושני תולעת כמו שכתוב (ויקרא יד, ד) "וציוה הכהן ולקח למיטהר שתי ציפורים חיות טהורות, ועץ ארז ושני תולעת ואזוב", והסיבה לכך פרש"י (שם) ציפורים מכיון שהציפורים כל הזמן מצפצפים בפיהם ולכן בא אליו הצרעת בגלל שהרבה לדבר ולכן נכשל בדיבור אסור בלשון הרע, עץ ארז לפי שהנגעים באים על גסות הרוח שמתוך גאווה דיבר לשון הרע על חברו, וזה עץ ארז שרומז לגאווה שהוא גבוה מכל העצים, שני תולעת ואזוב ישפיל עצמו כתולעת וכעץ אזוב שהוא נמוך מכל העצים, ולמה ציווה להביא תולעת השני? כי תולעת השני רומז שיתכפר לו העוון כמ"ש בפסוק (ישעיה א, יח) "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו".

מה רוצה ה' ללמד את המצורע בניגוד לדעת הרופאים?

אומר אור החיים הקדוש (ויקרא יד, ב) שהצרעת לפי תכונתו תתהוה מעפשות וזיהום הגוף ותגבורת המרה אשר תתגבר באדם ועושה רושם בבשרו. ודבר זה יסובבנו העצבון וצרות הלב ושממון השכל. והרפואה הטבעית לזה היא ריחוק העצבון והעניינים המרחיבים לבו של אדם ומשמחים אותו. והנה בבוא נגע הצרעת על האדם יכול האדם לומר כי חולי טבעי הוא אשר יקרב לאדם. ובאמור לו כי הוא זה בשביל לשון הרע לא יאמין ולא יצדיק את הדברים. לזה נתחכם אל עליון וציווה שיסגר המצורע בדד ישב ובגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה. ודברים אלה הם כפי הטבע נגדיים לרפואת סיבת הנגע ואדרבא יולידו הנגע מחדש.

וכאשר יראה האדם שגם שעשה דברים אלו נגדיים„ אף על פי כן על ידי שהרהר בתשובה והתוודה

חטאתו, כי בעוונו אשר פשט לשונו גילה הנגע את עינו וישוב מחטאתו ויטהר לשונו, ויראה כי הפך הנגע את עינו. בזה ידע ויוכיח הוכחה ברורה שלא בא לו הנגע אלא לצד שדיבר לשון הרע.

ולכן אמר (ויקרא יד, ב) "וזאת תהיה תורת המצורע" - מוציא שם רע והכרת הדבר והוכחתו ביום טהרתו. שהגם שעשה דברים נגדיים לחוליו אף על פי כן נטהר. בזה ידע תורת לשונו הרע הוא זה ולא מקרה הטבעי, כחושבי מחשבות אוון.

אסור לדבר לשון הרע גם על עצמו

מסופר על רבינו החפץ חיים שפעם נעצרה מרכבה ליד ה"חפץ חיים" שהיה בדרכו לביתו, והעגלון שאל את ההלך הוא לא ידע שזה החפץ חיים בעצמו "סליחה האם אתה יודע היכן גר הצדיק הקדוש הרב הגאון החפץ חיים?"... בשמעו, את התארים אמר הרב: "בהמשך בעוד קילומטר תפנה ימינה, ואגב, אין הוא צדיק כלל... הוא יהודי פשוט, ממש כמו כל היהודים". אחוז כעס קם האיש ממקומו וקרא: "כיצד תעז לומר דברים שכאלה על גדול הדור?!"..."אמרתי לך את האמת לאמיתה!", השיב לו ה"חפץ חיים", "מכיר אני היטב את ה"חפץ חיים", הוסיף הרב...התשובה הזו הרתיחה את היהודי. "חצוף שכמוך! עז פנים!" קרא לעבר האיש, הלא הוא ה"חפץ חיים". ירד העגלון ונתן לו סטירה והמשיך לעבר הבית. שהגיע העגלון לבית של החפץ חיים את פניו קידמה אשת הרב וביקשה להמתין עד שהרב יגיע. כשכולו מרוגש לראות את פני הצדיק בפעם הראשונה בחייו הכין עצמו למפגש. והנה חשכו עיניו כשאותו הלך נכנס אל החדר וכולם קמו לכבודו. פניו חורו ולשונו דבקה לחיכו. חלפו רגעים אחדים עד אשר התאושש. או אז קרב אל ה"חפץ חיים", השפיל מבטו ואמר: "עכשיו מבין אני את הכול. אנא, רבנו, מחל נא לי על שנתתי לך סטירה "אל תבקש ממני מחילה", נשמע קולו של ה"חפץ חיים", "נהפוך הוא: אני הוא שצריך לבקש את סליחתך, כיון שהדברים שאמרתי לך ציערו אותך, ובאותה שעה למדתי דבר שגם על

עצמי "אסור לדבר לשון הרע!".

מסיבה בגיל תשעים

מספרים על הגאון החפץ חיים שכאשר הגיע לגיל תשעים, ערך מסיבה בביתו, ותמהו עליו מקורביו, מדוע עושה לעצמו מסיבה כזאת גדולה, בהיותו בן תשעים. השיב להם, כי תמיד חשש הוא שאם יפטר מן העולם בלא אריכות ימים, ירננו אחריו בני אדם שהוא "נאה דורש ולא נאה מקיים", (שהוא רק דורש, אבל אינו מקיים את דרשתו) שהרי כתוב (לד, יג) "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע", כלומר, אדם שומר את פיו מלשון הרע, זוכה לאריכות חיים. ולכן כאשר זכה לאריכות ימים, ערך מסיבה ושמח על כי נתקיים בו דברי הפסוק, ולא ירננו חס ושלום עליו ועל ספרו.

המנבל פיו עונשו גדול

הגמרא אומרת (שבת דף לג ע"א) שכל המנבל את פיו אפילו נחתם עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה נהפך עליו לרעה.

אבי אבות טומאת הדיבור

ורבינו השל"ה הקדוש (שער האותיות אות שי"ן) כתב, שאבי אבות טומאת הדיבור, הוא עוון ניבול הפה ולשון הרע, וכתב שכל המטמא את פיו ולשונו בטומאת הדיבור, אז כל דברי תורה ותפלותיו כולם נטמאו, ומחוץ למחנה מושבם, ואדרבא מקבל עונש עליהם, כי הוא דומה לאדם שמביא מתנה חשובה למלך, אבל מגיש אותה למלך בכלי מלא קיא, הרי אז בודאי יכעס עליו המלך בכפליים.

למה הדבר דומה לאדם שקנה בשר טרי ורך ובישל אותו בתוך סיר מלוכלך ומטונף, והטעם של הבשר היה רע, מאוד ואף על פי שבישל בשר טרי ורך, מכיוון שהכניס את הבשר לתוך סיר מלוכלך, לכן הבשר קיבל טעם רע הנמשל כך הפה של האדם אם האדם מדבר לשון הרע ומלכלך את פיו בנבול הפה ואחר כך בא להתפלל, ואותו פה בא לדבר

עם בורא עולם, ולכן תפילתו לא מתקבלת בשמים כי אע"פ שהתפלל מעומק הלב אבל הסיר מאוד מלוכלך ומהלכלוך הוא נותן טעם רע לבשר. (שהרי התפלה היא כמו מתנה לפני ה', והוא מגיש אותה לה' בפה מלא דברי נבלה, שהוא מאוס לפני ה' יתברך).

כשאדם שומע דברים לא טובים לנפש

כמה אדם צריך ליזהר והתרחק מן השמיעה הלא טובה שאדם שומע דברים לא טובים זה מחלחל לעומק נפשו ואז הדברים הרעים פועלים להשחית את הנפש, כמו התינוקות של קורח שנבלעו בתוך האדמה כי שמעו דיבורים רעים עד שהנפש שלהם נשחתה עד שכבר לא הייתה להם תקנה ולכן גם התינוקות נבלעו בתוך האדמה.

אשרי יולדתו

ולעומת זאת אדם שומע דיבורים טובים הם פועלים בנפש לטובה כמו שמצינו (הובא בברטנורא אבות ב, ח) אצל התנא הקדוש רבי יהושע שאמרו עליו "אשרי יולדתו" כי שהיה תינוק קטן בעריסה אימו הייתה מביאה את העריסה לבית המדרש, כדי שישמע דברי תורה וייספגו בגופו ובנשמתו דברי התורה.
רואים שדיבורים קדושים מועלים לנפש של האדם לקדושה ולטהרה, וכן להיפך ח"ו דיבורים רעים משפיעים על הנפש לרעה, ולכן אומרת לנו התורה את הברכה אשר תשמעו עצם זה שיהודי שומע דברים טובים זה ישפיע עליו לטובה וזו הברכה הכי גדולה.

לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו

הגמרא במסכת פסחים (דף ג ע"א) אומרת דאמר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר (בראשית ז) "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה", ר' יהושע בן לוי מלמד אותנו שלא

פרשת תזריע

להוציא דבר מגונה מפינו. התורה יכלה לכתוב 'הבהמה הטמאה' אך היא בחרה להאריך ולכתוב 'הבהמה אשר איננה טהורה', מהי הבעיה להגיד את המילה "טמאה"? התשובה היא שהמילה טמאה היא מילה שלילית ואילו אנו צריכים לדבר בלשון נקייה, בלשון חיובית, ככל שנדבר בלשון חיובית ולא שלילית כך נוכל לראות את העולם בצורה יותר חיובית וממילא לפעול בצורה חיובית.

כיצד ניתן לעשות זאת? עונה רבינו בחיי בחובת הלבבות (שער ו, פרק ו) ונאמר על אחד מן החסידים, שעבר על יד נבלת כלב מסרחת מאד, ואמרו לו תלמידיו: כמה מסרחת נבלה זאת. אמר להם: כמה לבנים שניה. ונתחרטו על מה שספרו בגנותה. וכיון שהוא גנאי לספר בגנות כלב מת, כל שכן באדם חי, וכיון שהוא טוב לשבח נבלת כלב בלובן שניה, כל שכן שהוא חובה לפי זה לשבח אדם משכיל ומבין. והייתה כוונתו להוכיחם, שלא ילמדו לשונם לדבר רע, וישוב להם טבע. וכן כשילמדו לשונם לדבר טוב, ישוב להם טבע קבוע.

מי שזהיר לא לדבר לשון הרע יזכה לבנים

מסופר שפעם בא יהודי לצדיק הקדוש הסטייפלר וביקש ברכה לזרע של קיימא, אמר לו הצדיק בתחילת הפרשה התורה אומרת (ויקרא יב, ג) "וביום השמיני ימול בשר עורלתו" ומיד אחר כך התורה מדברת על נגע הצרעת, ולמה התורה הסמיכה את שני הדברים האלו? אלא לומר לך שמי שזהיר לא לדבר לשון הרע יזכה לבנים, ולכן תלמד כל יום אתה ואשתך שתי הלכות מהלכות לשון הרע וכך היה.

הדבר היחיד שמעכב את הגאולה זה בגלל שמדברים לשון הרע

ומסופר ששאלו את הצדיק הקדוש הבבא סאלי מתי יבוא מלך המשיח? היה אומר תדעו לכם מלך המשיח מוכן ומזומן והגאולה נמצאת בפתח

והדבר היחיד שמעכב את הגאולה הוא בגלל שמדברים לשון הרע.

לדון לכף זכות

המשנה בפרק אבות (פרק א, ו) אומרת "והווי דן את כל האדם לכף זכות". רבי יצחק הוטנר זצ"ל, בעל 'פחד יצחק', אומר על כך: אין הפירוש שמדובר רק בהכוונה כללית שראוי לדון את בני האדם שסביבנו לכף זכות; אלא, לדבריו, יש בפסוק זה תיאור של מיהו האדם שרואה את הזולת זך ונקי ומיהו האדם שרואה אותו תמיד אשם ורשע: מי שליבו זך, טבעי שהוא רואה את הזולת זך, נקי, ובעל מידות חיוביות; ומי שהוא בעל לב רע, רואה את הזולת כבעל תכונות שליליות. דהיינו כאשר אנו דנים את העולם לכף זכות הדבר מבטא את זכות לבנו. כוונת התנא ב'פרקי אבות' היא, אפוא, שראוי לאדם לזכך את ליבו על ידי שידון את כל האדם לכף זכות, ועל ידי שירבה לעשות כן, אט אט ליבו ייהפך לזך טהור ונקי. ברור, אם כן, שההסתכלות החיובית או השלילית אינה מוגבלת ומקובעת בלידה או בחינוך אלא כל אחד מאתנו יכול ליצור לעצמו חיים נעימים על ידי שיתאמן להסתכל באופן חיובי.

אומר רבינו הקדוש רבי ישראל בעל שם טוב שהתנא הקדוש רבי אליעזר בן הורקנוס בא ללמד אותנו חכמה גדולה מאוד, איך להסתכל על כל דבר בעולם הזה וכך יזכה לחיות את החיים המאושרים ביותר והשמחים ביותר, כל אדם נולד עם טבע שונה מחברו ואם רצונות שונים ודעות שונות, והתפקיד של האדם בעולם הזה הוא ליישר את המידות שלו, ובאה התורה ומגלה לנו - דע לך שיש דבר אחד שאם האדם ידבק במידה הזאת, כל חייו יכולים להשתנות לטובה, והמידה הזו היא לחפש בכל דבר את הטוב שבו ולא את הרע שבו, וזו מידת עין טובה שבכל דבר הוא רואה בעין את הטוב שבדבר ההוא, ואם האדם דבק במידה הזו הוא זוכה שתמיד תשרה עליו הברכה, הוא מה שכתוב במשנה בפרקי אבות (ב, ט) איזוהי דרך טובה שידבק בה האדם? רבי אליעזר בן הורקנוס אומר עין טובה, ואיזוהי מידה רעה שיתרחק ממנה האדם רבי אליעזר בן הורקנוס

אומר עין רעה.
האדם מביא על עצמו את הטוב וגם את הרע, הקב"ה מוריד שפע גדול מן השמים אבל ביד האדם יש כח לקחת את הטוב ואת הברכה ולהפוך אותה לקללה, ולכן תמיד אדם צריך לחשוב רק דברים טובים ולחפש בכל דבר את הטוב שיש בו ואת המעלה שלו ולא לחפש את הרע ואת החיסרון.

רבי יהושע בן חנניה

תלמידו השני של רבי יוחנן בן זכאי היה רבי יהושע בן חנניה, ואומרת לנו המשנה במסכת אבות (ב, יא) רבי יהושע אומר עין רעה ויצר הרע ושנאת הבריות מוציאין את האדם מן העולם, גורמים לאדם שיתקצרו חייו בעולם הזה מי שיש לו עין רעה הוא רואה בכל דבר את הרע ואת החיסרון וכל הזמן הוא בצער וממורמר, מי שיש שהולך אחרי יצר הרע אין לו מנוחה ומתקצרין חייו, ומי שיש בליבו שנאת הבריות הבריות שונאות אותו, כי כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, הלב של האדם כמו מראה אם יאהב יאהבו אותו וכן להיפך.

יש צרעת בגופו, צרעת בבגד, וצרעת בביתו של האדם

והתורה הקדושה אומרת לנו שיש שלושה סוגים של צרעת, צרעת בגופו, צרעת בבגד, וצרעת בביתו של האדם, פירוש העניין הוא שהתורה אומרת אם אדם רואה כתם בגופו או כתם בבגדו או כתם בקירות שבבית, הוא היה הולך אל הכהן, ואם הכהן רואה שהכתם זהו צרעת, הכהן אומר לו טמא, ואותו אדם יושב מחוץ למחנה שבעת ימים ואסור להיות ולעמוד ליד אותו אדם שיש לו נגע צרעת.

הצרעת אינה ממנהגו של עולם

הרמב"ם כותב וז"ל (פט"ז מהל' טומאת צרעת ה"י) הצרעת אינו ממנהגו של עולם אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע, שהמספר בלשון הרע משתנות קירות ביתו, אם חזר בו יטהר הבית, אם עמד ברשעו

עד שהותץ הבית משתנין כלי העור שבביתו שהוא יושב ושוכב עליהן, אם חזר בו יטהרו, ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנין הבגדים שעליו, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנה עורו ויצטרע ויהיה מובדל ומפורסם לבדו עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע. כלומר, דבר ראשון מזהירים אותו בזה שקירות ביתו מקבלים צרעת, אח"כ כליו, ולבסוף הוא עצמו.

לכן כמה אדם צריך להתרחק מלהרבות בדיבורים, שכשאדם מרבה בדיבור בסוף בא לידי לשון הרע לכן אמרו חכמים (אבות א יז) כל המרבה בדברים מביא חטא, ולעומת זאת אמרו חז"ל (אבות ג יג) סייג לחכמה שתיקה.

אין עונשין אלא אם כן מזהירין

המדרש אומר (ויק"ר יז ד) שאין הקב"ה מביא ייסורים על האדם אלא אם כן קודם כל נותן לו סימן קודם כדי לעוררו לעשות תשובה, ואם הקב"ה נותן לאדם סימן ובכל זאת לא מתעורר בתשובה אז הקב"ה מביא עליו ייסורים.

ודבר זה אנו לומדים מפרשת השבוע, שאנו רואים בתורה שיש בצרעת שלושה סוגים, צרעת בביתו של האדם, וצרעת בבגד, וצרעת בגופו.

ואומר המדרש אמר להם הקב"ה מה ביניכם לאומות העולם, הגויים כשהם חוטאים מיד אני מביא על גופם ייסורים גדולים, אבל אתם בני ישראל בני אתם, כשאתם חוטאים אין אני מלקה בגופכם תחילה אלא בבתיכם מלקה תחילה, ואם לא עושים תשובה אני מביא על גופכם ייסורים וכמו שכתוב (יחזקאל יח, לב) "כי לא אחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכו וחיה".

ולכן אם יהודי רואה שהגיע אליו איזה צער או הפסד ממון, צריך לדעת שזה לא סתם אין צער שמגיע סתם אין ייסורים שמגיעים סתם אין הפסד שמגיע סתם, לכל דבר יש סיבה ולכן אם רואה איזה הפסד אז יתבונן ויבין מיד שהקב"ה נותן לו סימן לעוררו לעשות תשובה כי הם לא באו בחינם.

פרשת תזריע

שבת החודש תשפ"ב

רבותינו ז"ל תיקנו ששבת לפני ראש חודש ניסן קוראים בתורה "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה".

המדרש אומר שבא' בניסן הוקם המשכן ואותו יום היה שמחה גדולה לעם ישראל, והפעם הראשונה שהיתה בירכת כהנים בעולם היה בא' בניסן ובאותו יום ירדה אש מן השמים והקיפה את המשכן.

המצווה הראשונה שהקב"ה נתן לבני ישראל ביציאת מצרים היא מצוות קידוש החודש כמו שנאמר "החודש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה". ומה מיוחד במצוות קידוש החודש שהקב"ה בחר לתת את המצוה הזו ראשונה לעם ישראל ולכאורה היה הקב"ה בוחר לתת מצוה ראשונה את מצוות שבת או מצוות תפילין או יום הכיפורים ולמה הקב"ה בחר לתת לעם ישראל מצוה ראשונה את מצוות ראש חודש?

אלא המדרש אומר כיון שהגיע זמן הגאולה של בני ישראל אמר לו הקב"ה למשה רבינו לך ותאמר לבני ישראל שהגיע זמן הגאולה והם עומדים עכשיו לצאת ממצרים הלך משה ואמר לבני ישראל הקב"ה שלח אותי לבשר לכם שעכשיו אתם יוצאים מארץ מצרים אבל בני ישראל לא האמינו למשה רבינו אמרו בני ישראל למשה רבינו כמו שאתמול לא יצאנו ושלשום לא יצאנו גם מחר לא נצא כי מה ההבדל בין היום לאתמול וכמו שאנחנו כבר בארץ מצרים 210 שנים ולא יצאנו גם היום לא נצא הלך משה ואמר להקב"ה בני ישראל לא מאמינים שהם ייצאו מארץ מצרים והם אומרים כמו שלא יצאנו כל השנים האלו שעברו כמו שלא יצאנו כבר 210 שנים כך גם היום לא נצא כי מה ההבדל בין היום לאתמול כששמע כך הקב"ה אמר למשה רבינו אני רוצה לתת לכם מצוות ראש חודש הראה לו הקב"ה למשה רבינו את הירח ואמר לו תראה שהירח מתחדש יהיה לכם סימן שהוא ראש החודש ומה מיוחד בירח שהירח כל הזמן הוא מתחדש בתחילת החודש

הירח רואים אותו דק מאוד ואחר כך הירח הולך וגדל עד שבטו' לחודש רואים את הירח שהוא מלא, אמר לו הקב"ה למשה רבינו עד עכשיו אתם הייתם מונים את הימים לפי השמש אבל מעכשיו אתם תמנו לפי הירח ולא לפי השמש ומה ההבדל בין הירח לשמש שהשמש אין בה מצב של התחדשות אלא כל הזמן היא אותו דבר בבוקר זורחת ובערב שוקעת כמו שכתוב בפסוק "אין כל חדש תחת השמש" אבל אצל הירח כל הזמן יש התחדשות וכאן הקב"ה בא לרמוז לעם ישראל יהודי כל הזמן יש לו התחדשות יהודי יש לו כל הזמן הזדמנות להתחיל הכל מהתחלה כי ליהודי הזמנים הם לא אותו דבר אלא הזמנים הם מתחדשים כל הזמן ויהודי הוא מונה לירח שהירח כל הזמן מתחדש אבל אצל הגויים הזמנים לא מתחדשים אלא הזמנים כל הזמן אותו דבר.

ולכן אמר הקב"ה למשה רבינו גם אם אתמול ושלשום לא יצאתם ממצרים אבל מחר אתם תצאו כי מחר זה זמן חדש זה לא כמו אתמול ושמגיע זמן חדש אז מגיע גם ברכה חדשה ולכן אומר הזוהר הקדוש שגוי אם אתמול הוא הפסיד רוב הסיכויים שגם מחר יפסיד כי הזמנים של הגויים אין בהם חידוש אלא כל הזמנים שווים אבל יהודי לא כך אלא גם אם יהודי אתמול הפסיד היום הוא יכול להרוויח כי היום זה זמן חדש זה ברכה חדשה.

ומזה בא התחדשות. כי חיותו יתברך יש בו התחדשות תמיד כמה שנאמר 'המחדש בכל יום תמיד'. ופירוש תמיד בכל יום. רק מי ששוכח והוא תוך הטבע (עליו) כתוב 'אין כל חדש תחת השמש' אבל מי שנדבק בפנימיות חיות השם יתברך, יש בו תמיד התחדשות. וזהו שנאמר 'החודש הזה לכם'. שיכול כל אחד מישראל לעורר התחדשות זה ע"י אמונה שמברר בלבו שהכול מהשם יתברך.

אין מזל לישראל

אמרו רבותינו ז"ל שהמזל של חודש ניסן הוא "טלה" המצרים היה להם ידיעה גדולה וחכמים גדולים היו בחכמת הכוכבים והמזלות והיו המצרים עובדים למזל "טלה"

פרשת תזריע

שהוא ראשון למזלות ובכור לכולם והטלה היה האלהים של מצרים, והיו סבורים שהמזל שלהם הוא הנותן להם את הכח ועל כן הוציא הקב"ה את עם ישראל ממצרים דוקא בחודש ניסן שמזלו "טלה" כדי לשבור את כח המזלות.

ודוקא בזמן שהמזל של המצרים שולט ונמצא בשיא תוקפו ציווה הקב"ה לשחוט טלה לקרבן פסח כדי לשבור את כוחו של המזל של המצרים, ואילו הקב"ה היה מוציא את בני ישראל ממצרים בחודש אחר עדיין היה למצרים פתחון פה לומר שבחודש ניסן לא היתה היכולת ביד הקב"ה להוציא את בני ישראל ממצרים כי לא היה בכח הקב"ה לשבור את כח מזלם ולכן הקב"ה הוציא את בני ישראל מארץ מצרים והביא מכות חזקות על מצרים והמית את בכורי מצרים דוקא בחודש ניסן בזמן שמזלם של מצרים גדול כדי לשבור את כוחו של המזל וכדי להראות לגויים שאף על פי שבחודש ניסן המזל הוא לטובתם אבל בכל זאת בחודש זה יצאו בני ישראל ממצרים כי עם ישראל הוא מעל המזלות.

מה עשה הקב"ה? לקח את החודש המוצלח ביותר של הגויים שזה חודש ניסן שאז מזלם גדול ונתן אותו לעם ישראל כמ"ש החודש הזה לכם שמעכשיו זה יהיה החודש המוצלח ביותר בשבילכם לאורך כל הדורות כמו שאמרו חז"ל "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל".

וכל זה כדי להראות לכל הגויים שמעתה אין העולם מתנהג על פי המזלות אלא על פי מעשיהם של בני ישראל ומעתה עם ישראל הם קובעים את הנהגת הבריאה ולכן קודם מצוות קרבן פסח ויציאת מצרים הקב"ה נתן לעם ישראל את מצות קידוש החודש כדי לומר להם דעו לכם שמעכשיו אתם קובעים את הנהגת הבריאה ולא הכוכבים והמזלות.

שהרי הקב"ה ציווה אותנו בתורה שלא נהיה כגויים אשר כל מעשיהם בטבע הכוכבים והמזלות ואנחנו לא כשאר הגויים אשר נמסרו לשליטת הכוכבים והמזלות אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו משגיח עלינו ולא מסר אותנו לשליטת הכוכבים

פרשת תזריע

והמזלות אלא כאשר ייטיב האדם דרכו יתבטל

וכל מי שמאמין שכל הצלחה תלויה רק במזלות שהקב"ה מסר ח"ו הנהגת העולם לכוכבים ולמזלות הרי הוא מודה בעבודה זרה וכופר בכל התורה הקדושה שהרי בתורה הק' כתוב "והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי אשר אנוכי מצווה אתכם היום וכו' ונתתי מטר ארצכם בעיתו יורה ומלקוש וכו' וכן "והריקותי לכם ברכה עד בלי די" רואים אנחנו שכל הטובות יגיעו לא בגלל המזלות אלא בגלל מעשיכם הטובים שאתם תשמעו לכל מצוות ה'.

וההבדל בין יהודי לגוי הוא שהגויים נתונים תחת שילטון הכוכבים והמזלות וגוי שנולד במזל עשיר יהיה עשיר כל ימי חייו ויצליח בכל ענייניו ואם נולד במזל עני אז יהיה עני כל ימי חייו ולא יכול לשנות מזלו אבל עם ישראל מעל המזל, יהודי הוא לא נתון תחת שילטון הכוכבים והמזלות אלא הכל תלוי לפי מעשיו אם עושה טוב יגיע לו טוב ואם עושה רע יגיע לו רע הכל לפי מעשיו ואפילו אם נולד במזל רע אבל מעשיו טובים ועל ידי תפילה מעומק הלב לקב"ה אז הכל יהפך לטובה, וכך אומרת לנו התורה "אם בחוקותי תלכו" אז תיזכו לכל הברכות רואים אנו שכל הברכות תלויות רק בדבר אחד בלבד בקיום התורה והמצוות כי התורה הק' היא למעלה מן הטבע.

וכך אומרת הגמרא בשבת (דף קנו ע"א) אמר שמואל אין מזל לישראל שעם ישראל הוא לא נתון תחת שליטת המזלות אלא עם ישראל הוא מעל המזלות, ועם ישראל הוא השולט על הבריאה וקובע את הנהגתה על פי מעשיו.

דאמר רב יהודה אמר רב מנין שאין מזל לישראל שנאמר "ויוצא אותו החוצה" אמר אברהם לפני הקב"ה רבונו של עולם בן ביתי יורש אותי, אמר לו לא, כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך, אמר אברהם אבינו להקב"ה הסתכלתי באצטגנינות שלי הסתכלתי בכוכבים וראיתי שאין אני ראוי להיות לי בן, אמר לו הקב"ה צא מאצטגנינות שלך שאין מזל לישראל.

בשו"ת זכרון יהודה (לרבנו יהודה בן

פרשת תזריע

הרא"ש ז"ל) כתב הסיבה שהגאולה מתעכבת והצרות על עם ישראל מתגברות בכל יום בגלל דבר אחד בגלל שהולכים לשאול על מזלם אצל החוזים בכוכבים כדרך הגויים והתורה הק' מצווה אותנו "תמים תהיה עם ה' אלוקיך" שאין לך לדרוש ולחקור אחר העתידות והמזלות אלא תלך בתמימות בשלמות אחר בורא עולם ותאמין בלב שלם שהקב"ה לבדו עשה ועושה כל המעשים.

מסופר שפעם בא איזה יהודי למוז"ק כ"ק האדמו"ר רבי מאיר אבוחצירא זיע"א ושאל אותו מה ההבדל בין הצדיק למגיד עתידות? א"ל הצדיק המגיד עתידות אין ביכולתו לסייע כלל אלא אולי לשער מה יהיה בסופו אבל הצדיקים הם קובעים את העתיד כי צדיק גוזר והקב"ה מקיים.

פרשת הנשיאים

הרב הקדוש "הבני יששכר" אומר שיש מעלה מיוחדת לימי ניסן, י"ב הימים הראשונים של ניסן הם ימים שמשפיעים על כל השנה, כל יום רומז לחודש שלם. חודש ניסן הוא חודש "האביב", אב - י"ב. אב וראש לכל י"ב החודשים.

נוהגים החל מראש חודש ניסן, לקרוא מהחומש בפרשת נשוא בכל יום את הנשיא של אותו יום, ביום הראשון אנו נוהגים לקרוא את הפרשה של נשיא יהודה מתחילת מעשה חנוכת הבית. ראש-חודש ניסן הייתה חנוכת המזבח של המשכן.

במשך שנים-עשר ימים הקריבו שנים-עשר נשיאי השבטים קרבנות מיוחדים לחנוכת המזבח, בכל יום נשיא אחר. זכר לכך נקבע המנהג עד היום הזה "לקרות פרשת הנשיא שהקריב בו-ביום", החל מראש-חודש ניסן ועד י"ב בו.

והאיש הירא יזהר לקרותן בראש חדש ניסן, וגם לקרות פרשת הנשיא בכל יום ויום מימים אלה אשר חביבה היא מאד בעיני המקום כי כל נשיא ונשיא היו לו סודות גדולות אשר המשיכו שפע והארה כל אחד לשבטו כל ימי עולם, ולא לחנם כתבה התורה כל שבט ופרט הקרבן של כל אחד ואחד אף על פי שכולם שוו בשיעוריהן והיה ראוי לומר בדרך קצרה וכן זה

פרשת תזריע

הנשיא הקריב וכן זה הנשיא כן, אלא לכל אחד היו לו סודות מיוחדות ובקריאת הפרשה שלו הוא מעורר הארת קדושתו עליו.

וז"ל רבינו השל"ה מנהג טוב לקרוא בכל יום החל מראש חודש ניסן פרשת הנשיא של אותו יום כי כל נשיא היה לו סודות גדולים אשר המשיכו שפע של רוחניות כל אחד לשביטו כל ימי עולם ובקריאת הפרשת הוא מעורר קדושת היו, ועל ידי זוכה לשפע של רוחניות ושפע של גשמיות.

ועוד אמרו רבז"ל הטעם שקוראים פרשת הנשיאים כי אנחנו מצפים לבנין בית המקדש ולכן בסיום פרשת הנשיאים נוהגים לקרוא מזמור בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים.

ברכת האילנות

רבותינו ז"ל תיקנו לנו בחודש ניסן לברך בירכת האילנות וכך מובא

(ברכות מג ב))היוצא בימי ניסן ורואה אילנות מלבלבין מברך ברכה ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להנות בהם בני אדם.

והגמרא אומרת שהטעם של המצוה הזו היא מכיון שאסור לאדם להנות מן העולם הזה בלא ברכה וכל הנהנה מהעולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל את בורא עולם.

ולכן מכיון שבימות החורף העצים יבשים וכל העלים של העץ נשרו ועכשיו שמגיע חודש האביב מתחילים האילנות ללבלב ולהוציא פרחים ויש בזה שמחה והנאה כמו שאמר שלמה המלך בשיר השירים הניצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התורה נישמע בארצנו ולכן תיקנו לנו רבותינו ז"ל את בירכת האילנות.

ולמה תיקנו ברכה דוקא על ראיית האילנות ולא על שאר דברים? אומר רבינו הקדוש רבי יוסף חיים מבבל הבן איש חי זצוק"ל שהטבע בעולם מתי שרואים שהאבא דואג לבן שלו לאכול לחם ולשתות מים שם לא רואים את אהבה הגדולה שיש לאבא לבן כי בלי לחם ומים הבן לא יכול להתקיים אבל מתי רואים שהאבא

פרשת תזריע

אוהב את הבן שלו מתי שהאבא נותן לבן דברים שהוא לא מוכרח מתי שהאבא קונה לו מתנות וממתקים כך אותו דבר שהקב"ה ברא את הלחם והמים שם לא ניכר אהבה הגדולה שיש להקב"ה לבני אדם כי בלי לחם ומים אי אפשר להתקיים וזה דבר הכרחי אבל בלי פירות אפשר להתקיים ובכל זאת ברא הקב"ה את עצי הפרי שם ניכר אבה הגדולה שיש להקב"ה לבני אדם ולכן דוקא על עצי פרי תיקנו רבותינו ז"ל את בירכת האילנות.

והטעם השני לברכת האילנות זה על פי הקבלה כותב רבינו האר"י ז"ל שבחודש ניסן יש כח מיוחד לתקן את אותם נשמות שעדיין לא באו על תיקונם שמתגלגלות בעצי פרי.

רבינו האר"י הקדוש אומר שבברכת האילנות מתקנים את אותם נשמות שמגלגלות בפירות שבעצים ואומר רבינו האר"י הק' דע לך שרוב בני אדם הם גלגולי נשמות ובכל 1000 שנה יורדת נשמה אחת חדשה לעולם הזה אבל שאר בני אדם הם גלגולי נשמות ואפילו צדיקים גדולים הם גלגולי נשמות ואפילו רבנו האר"י הקדוש הוא העיד על עצמו לפני שניפטר שהוא יחזור בקרוב בחזרה לעולם הזה בגילגול, כי הנשמה צריכה לצאת מן העולם הזה שהיא מתוקנת ושלימה וכל זמן שהנשמה חסרה היא חוזרת בחזרה לעולם הזה, בעולם יש ארבעה יסודות דומם צומח חי ומדבר בתחילה אדם מגיע בגילגול במדבר שזה אדם ואם לא תיקן אז יורד דרגה ובא בגילגול של חי שזה בעלי חיים יש שזוכים לבוא בגילגול בבעלי חיים טהורים ויש שבאים בגילגול בבעלי חיים טמאים כמו שאומר הזוהר הקדוש בפרשת השבוע שמי שרגיל כל הזמן לדבר לשון הרע יבוא בגילגול של כלב שנאמר ויקרא לה נובח בשמו לה ר"ת לשון הרע, כי לשון הרע זה אחד העבירות החמורות ביותר בתורה, ואם לא הגיעו לתיקון שבא בגילגול של בעל חי אז הוא יורד עוד דרגה והוא בא בגילגול בצומח ואז הנשמה שלו מתגלגלת בפירות שבעצים ואומר הזוהר הקדוש איזה נשמות מתגלגלות בפירות אלו אותם נשמות שנפטרו מן העולם ולא היה מי שיגיד

פרשת תזריע

עליהם קדיש ולא היה מי שילמד תורה לעילוי נשמתם ולא היה מי שנתן צדקה לעילוי נשמתם והנשמות האלו מתגלגלים בפירות שאולי יגיע אותו פרי לידיים של יהודי ובשעה שיהודי יברך בורא פרי העץ על הפרי ויברך בכוונה אז באותה שעה אותה נשמה היא מתוקנת ונכנסת לגן עדן ומי גרם לה להיכנס לגן עדן בזכות הברכה שאתה בירכת דוד המלך אומר בתהלים "רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף ויצעקו אל ה' בצר להם ממצוקותיהם יצילם" אומר רבנו האר"י הקדוש מה הפירוש של הפסוק מתי שאתה רעב ואתה צמא אתה צריך ליזכור שיש נשמות שהם מסתובבות בעולם הרבה סמן ומחכים שאיזה יהודי יברך ויתקן אותם ואולי הפרי שאתה עומד לאכול אותו עכשיו מגולגל בו נשמה ואם אתה לא תברך אז אותה נשמה תקטרג עליך בשמים ואם אתה תברך אז הנשמה הזאת היא תעלה לשמים ותכיר לך טובה ותלמד עליך זכות לפני הקב"ה.

וידע האדם שבזה שעושה חסד עם הנפטרים אותם נשמות יתפללו בעבורו.

ואומר רבינו האר"י ז"ל שיש נשמות שנפטרו מן העולם הזה ועדיין לא תיקנו כל מה שהיו צריכים לתקן ואותם נשמות משוטטות בעולם ובחודש ניסן הם מתגלגלות בעצי פרי ועל ידי שמברכים בירכת האילנות אז מתקנים את אותם נשמות ועושים עם אותם נשמות חסד גדול מאוד.

ולכן אנחנו אומרים בכל יום בתפילה המאיר לארץ שהקב"ה מאיר לבני אדם שגרים בארץ ולדרים עליה ברחמים אלו אותם נשמות שמשוטטות בעולם והקב"ה מתמלא עליהם ברחמים.

וכשעושים חסד עם אותם נשמות אז אותם נשמות מכירות טובה לבני האדם ומתפללות לפני הקב"ה על אותו יהודי שבירך את בירכת האילנות, והתפילה של הנפטרים לפני הקב"ה יש בה כח גדול מאוד וכמו שאומר רשב"י בזוהר הק' שבלי תפילת המתים על החיים לא היה העולם יכול להחזיק מעמד אפילו פלגא דיומא אפילו חצי יום.

פרשת תזריע

וכמו שכותב הרב הנועם אלימלך שאם יש ליהודי איזה צרה ורוצה לראות ישועה מה יעשה יתן צדקה ויאמר שאותו צדקה שהוא נותן זה לעילוי נשמת אותם יהודים שנפטרו מן העולם בלי ילדים ולא היה מי שיגיד עליהם קדיש ואותם נשמות הם משוטטות בעולם והרי הם דומים לאדם שנמצא במדבר יבש שבא אדם ומביא לו לו טיפת מים ומחייה אותו כך שיהודי עושה מצוה ואומר המצוה הזו לעילוי נשמת אותם נשמות שלא היה מי שיגיד עליהם קדיש הוא עושה טובה גדולה לאותם נשמות ואותם נשמות מיד יפעלו בשמים ויתפללו עליו לפני בורא עולם כי הם מרגישות חובה להחזיר טובה למי שעשה איתם טובה גדולה.

ואומר רבינו האר"י הק' שהקב"ה מזמן לכל יהודי לברך בירכת האילנות במקום ששם נשמות קרובי משפחתו נמצאים, ולכן אומר הרב הקדוש רבי חיים פלאג'י שאחרי בירכת האילנות יתן כמה פרוטות לצדקה ויאמר שזה לעילוי נשמת הנפטרים שמגולגלין בפירות שבאילן.

ולכן שתיקנו חז"ל את נוסח הברכה הוסיפו שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות אלו אותם נשמות ואילנות טובות להנות בהם בני אדם.

וכותב רבינו הבן איש חי שמי שעדיין לא זכה לזרש"ק סגולה גדולה שיברך את בירכת האילנות בשמחה ובכוונה גדולה ויראה ישועה כמו העץ שבימות החורף הוא יבש וכשמגיע חודש האביב חוזר לו החיות בחזרה ומתחיל ללבלב ולהוציא פרחים כך אותו אדם שהוא בבחינת עץ יבש שלא זכה עדיין להיפקד בזרש"ק בחודש ניסן על ידי בירכת האילנות יש סגולה גדולה וכח גדול שיתחיל ללבלב ולהוציא פירות.

וכן יש בו כח בברכת האילנות לפרנסה טובה שאם האדם בבחינת עץ יבש בזכות בירכת האילנות יש בו כח שיתחיל לעשות פירות ויצליח במעשה ידיו. כי האדם נמשל לעץ כמ"ש כי האדם עץ השדה.

העצים מלמדים אותנו מוסר השכל גדול גם דבר שנראה שהוא כבר יבש ואין בו כל תיקווה אבל ברגע

פרשת תזריע

אחד הכל יכול להשתנות לטובה ולהתחדש עם כוחות חדשים כמו העצים שבימות החורף הם יבשים ונראה שכבר העץ יבש ועומד לינבול אבל כשמגיע חודש ניסן הקב"ה מחייה את כל הצמחים מחדש.

מסופר שפעם אחת בא איזה יהודי ואשתו מעיר רחוקה לצדיק הקדוש רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זיע"א ואמרו לו רבי חלפו כבר הרבה שנים ועדיין לא זכינו להיפקד בזרש"ק ואנחנו רוצים ברכה מהצדיק שנזכה להיפקד בבנים א"ל הצדיק עוד מט מתקרב חודש ניסן תבואו לכאן בראש חודש ניסן ותברכו את בירכת האילנות על העצים שבחצר הבית שלי ובעז"ה תזכו להיפקד השנה בבנים וכשהגיע ר"ח ניסן הגיעו שוב פעם ובירכו בירכת האילנות ואחרי זמן קצר נפקדו בבן זכר ובאו לצדיק לבשר לו שנולד בן זכר ושאלו את הצדיק רבי הרי גם בעיר שלנו יש הרבה מאוד עצי פרי ולמה הצדיק הטריח אותנו לבוא מעיר רחוקה כדי לברך בירכת האילנות א"ל הצדיק כאן אני ראיתי כמה נשמות שמגולגלים בעצי פרי בחצר של הבית שלי ואחרי שאתם בירכתם בירכת האילנות ועשיתם חסד עם הנפטרים אז ביקשתי מהם שלא ישכחו את החסד שעשיתם איתם ושיתפללו עליכם לפני הקב"ה.

ומסופר שפעם אחת בא איזה יהודי לצדיק הקדוש רבי יעקב אבוחצירא זצוק"ל וביקש ברכה מהצדיק שהוא בעניות גדולה וכל מה שמנסה לעשות הוא מפסיד ולא מצליח וכל מקום שהשקיע במסחר הפסיד אמר לו הצדיק יש עליך גזירה קשה בשמים אני לא יכול להושיע אותך אבל יש לי עצה טובה בשבילך יש איזה נשמה של איזה יהודי שבאה אלי בחלום כבר כמה פעמים שהם התגלגלה באיזה עץ רימון באיזה עיר רחוקה מאוד ושם אין בכלל יהודים ואותה נשמה באה אלי בחלום כמה פעמים שאני יעשה איתה חסד ויבוא לתקן אותה אבל הערי הזו היא מאוד רחוקה תלך לעיר הזאת ותלך לשוק שם ותיקנה רימון ותברך עליו בכוונה גדולה בורא פרי העץ ואחר כך תברך בכוונה ברכה אחרונה בירכת מעין שלוש ותתפלל ותבקש מאותה נשמה שתעשה איתך חסד ותתפלל עליך לפני הקב"ה שיושיע אותך וכך

פרשת תזריע

עשה אותו יהודי הגיע לאותה העיר ובדוכן הראשון שמצא שם רימון קנה ובירך בכוונה גדולה ואחרי שסיים לאכול בירך בכוונה גדולה ברכה אחרונה ויצא לדרך בחזרה, ובאמצע הדרך חזור היה איתו בעגלה איזה גוי שהיה עשיר ושאל אותו תגיד לי יש לך משהו לאכול אני רעב ונשאר לו מעט מהרימון ונתן לו לאכול והגוי יתפעל מאוד מהטעם של הרימון וא"ל מאיפה הרימון הזה אני רוצה לקנות מימך כל שבוע שתביא לי מהרימון הזה ואני ישלם לך סכום גדול ומאותו זמן התחיל היהודי לשווק את הרימונים האלו ונתעשר עושר גדול.

ומסופר על רבינו הקדוש הבעל שם טוב שהיה בכל ר"ח ניסן מגיע עם התלמידים שלו לכניסה לעיר ושם היה פרדס של עצי פרי של איזה גוי וכל שנה אחרי בירכת האילנות היו כמה עצים נובלים ואחרי כמה שנים שבאו לברך כבר לא מצאו אפילו עץ פרי אחד ושאל הבעש"ט את הגוי בעל הפרדס איפה כל העצים שהיו לך? א"ל רבי אני לא יודע אבל כל שנה אחרי שהייתם באים מיד היו נובלים כמה עצים עד שכל העצים נבלו וחשב אותו גוי שהיהודים היו מקללים אותו ולכן העצים נבלו א"ל הבעש"ט דע לך שהיו הרבה נשמות מגולגלים בעצי פרי שלך אבל בגלל שהתלמידים שלי מברכים בכוונה שלימה הם תיקנו את כל אותם נשמות שהיו בפרדס וברגע שסיימו לתקן את כל אותם נשמות כבר לא היה כל חיות לעצים ונבלו.

ומסופר על רבינו האר"י הקדוש שהלך עם התלמידים שלו לברך בירכת האילנות ופתאום התלמידים רואים את האר"י הקדוש שהיה מדבר ולא היו רואים עם מי הוא מדבר ושאלו אותו רבי אם מי אתה מדבר? א"ל האר"י ז"ל שהוא מדבר עם אותם נשמות וא"ל אם היה לכם רשות לראות מה שאני רואה הייתם רואים רבבות של נשמות שמקיפים את כל העצים עד שאין מקום באויר פנוי אלא הכל מלא בנשמות, ושאלתי אותם מה טיבם כאן? והם ענו לי שיצא כרוז בשמים כל נשמה שצריכה תיקון יש לה הזדמנות מיוחדת לרדת וללכת במקום שנמצא האר"י הקדוש שעכשיו עומד לברך בירכת

האילנות ויש בכוחו ברגע אחד לתקן את כל הנשמות שצריכות תיקון כי אותם נשמות נפטרו מן העולם בלא תשובה.

הילולת רבי חיים סינוואני זצוק"ל

בליל כ"ז באדר יחול יום ההילולא של הצדיק המקובל האלוקי רבי חיים סינוואני זצוק"ל שנפטר לפני ארבעים שנה בכ"ז באדר, הוא עלה מתימן לארץ ישראל והיה גר ביהוד וניקבר בבית העלמין ביהוד הוא היה צדיק נסתר והסתיר את הגדלות שלו בתורה, והיה צדיק גדול מאוד, ומתלמידיו היו שלושה צדיקים גדולים המקובל רבי מרדכי שרעבי רבי יוסף דיין ורבי יוסף וולטוך שהיו צדיקים נסתרים שהיו נראים כבני אדם פשוטים אבל היו צדיקים וקדושים והסתירו את גדלותם בתורה ובקבלה.

הצדיק הקדוש רבי מרדכי שרעבי אמר על רבי חיים סינוואני שהוא גדול הדור בתורת הקבלה, נהירין לו שבילי דרקיעא כשבילי דארעא".

והאדמו"ר הקדוש מקומארנא זצוק"ל אף התבטא עליו ש"הוא היה המשיח".

לפני שנפטר אמר גם בהיותי בעולם האמת אמשיך כדרכי להתפלל ולבקש רחמים לפני שוכן מעונים בשביל אלו שיעלו להתפלל על קברי.

מסופר שפעם אחת בא איזה יהודי שאשתו עמדה ללדת ואמרו להם שהתינוק הפוך אמר לו הצדיק לך לבית שלך בספריה יש ספר קודש שנמצא הפוך תהפוך אותו בחזרה והוולד יתהפך וכך היה, והיה רבי חיים סינוואני אומר שמתי שלא נזהרים בכבוד הסיפרי קודש ושמניחים ספר קודש הפוך בספיריה זה גורם שהמזל יתהפך.

והיה מלמד כל הזמן זכות על עם ישראל ועל קיברו כתוב סנגורם של ישראל.

ומסופר מגדולי הצדיקים שכל הבא להתפלל על קיברו זוכה לראות ניסים ונפלאות בכל מה שצריך ישועה וברכה.

פרשת תזריע

חודש ניסן

מתקרבים אנחנו בעזרת השם לראש חודש ניסן, חודש ניסן זה חודש הגאולה חודש של ניסים ונפלאות חודש שבו עם ישראל יצא מעבדות לחירות, וכתוב בזוהר הקדוש שחודש ניסן נחקק בשמים כזמן של ניסים ונפלאות וכל שנה שמגיע חודש ניסן יש בו כח גדול לפעול ניסים ונפלאות ולכן נקרא שם החודש ניסן בגלל שהוא מלומד בניסים.

ואומר רבינו האר"י ז"ל שחודש ניסן מסוגל לא רק לגאולה של כלל עם ישראל אלא גם גאולה פרטית של כל יחיד ויחיד שיש כח מיוחד בחודש ניסן לצאת מכל צרה לרווחה.

Rabbi **Shmuel Shimon Toledano**
Great great-son of the BABA SALI

Kimcha Depischa

Dear congregation!

Every year, just before Passach IYH
'Beit Meir' Torah and charity institutes, delivering groceries packages to families in needs, so they can celebrate the Chag with joy, honor and Simcha!
Each and every one of us should do the best he can so he can take a part in this great and important MItzvah of 'Kimcha Depischa'.

+33 6 14 58 12 44
Patrick Aboujdid

"אמר הקב"ה מתוך שאתה משמח את שלי אני משמח את שלך"

The credit for this great and important Mitzvah will protect all who will contribute and their families for a happy and kosher Passover!

May you and your family will be blessed